

Investointitiedustelu

Tammikuu 2018

Kiinteät investoinnit vähän alas – t&k kääntyy kasvuun

Investointi-
aste noin
12 %

- Teollisuuden tutkimus- ja kehitystoiminnan odotetaan kääntyvän noin neljä prosentin kasvuun kuluvana vuonna.
- Kiinteiden teollisuusinvestointien ennustetaan laskevan vuoden 2017 korkealta tasolta. Investoinnit olisivat runsaat 4,1 miljardia euroa.
- Kiinteiden investointien laskun syynä on eräiden suurten hankkeiden valmistuminen: lukumääräisesti enemmistöllä yrityksistä investoinnit ovat yhä kasvussa
- Tälle vuodelle suunniteltujen investointien tärkeimmäksi syyksi yritykset ennakoivat kapasiteetin laajentamisen.

Yhteenveto

Suomalaisten teollisuusyritysten kotimaahan tekemät kiinteät investoinnit kasvoivat viime vuonna selvästi. Ne nousivat EK:n tiedustelun mukaan peräti noin 19 prosentilla vuodesta 2016. Kuluvana vuonna investointien ennustetaan kääntyvän runsaan kahdeksan prosentin laskuun, jolloin niiden arvo olisi vähän yli 4,1 miljardia.

Teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoiminta on laskenut pitkään voimakkaasti. Viime vuonna tilanne vakautui, ja kuluvana vuonna tutkimus- ja tuotekehitysmenojen arvioidaan kääntyvän kohtalaiseen kasvuun. Menot nousisivat noin neljällä prosentilla runsaaseen 2,9 miljardiin euroon.

Energia-alan investoinnit ovat korkealla tasolla, mutta ne vähenevät hieman vuonna 2018.

Investointiaste eli kiinteiden investointien suhde teollisuuden jalostusarvoon heikkenisi hieman kuluvana vuonna. Sen odotetaan laskevan tänä vuonna noin 12 prosenttiin.

Eniten kasvoivat viime vuonna suurten, vähintään 500 henkeä työllistävien yritysten investoinnit. Toisaalta myös pienten, alle 50 henkeä työllistävien yritysten investoinnit kasvoivat selvästi. Tänä vuonna kasvua odotetaan 250–449 henkeä työllistävien yritysten kokoluokassa.

Suurin osa tälle vuodelle suunnitelluista investoinneista on laajennusinvestointeja. Vuodelle 2018 ajoittuvista investoinneista 38 % on laajennusinvestointeja ja 33 % vanhan kapasiteetin korvausinvestointeja.

Teollisuuden investoinnit 2016–2018

Investointien painopiste siirtyy hieman kohti t&k:ta

Tilastokeskuksen julkaiseman kansantalouden tilinpidon mukaan tehdasteollisuuden kiinteiden investointien arvo oli vuonna 2016 noin 3,8 miljardia euroa. Kiinteät investoinnit kasvoivat vuodesta 2015 noin 5 prosenttia. Sen sijaan tutkimus- ja tuotekehitystoiminta supistui vuonna 2016. Tehdasteollisuuden yhteenlaskettu investointien taso oli runsaat 6,6 miljardia euroa ja kasvua edelliseen vuoteen nähden oli 1,5 prosenttia.

EK:n investointitiedustelun ennakkotiedon mukaan kiinteät investoinnit kasvoivat viime vuonna selvästi. Niiden arvo kohosi hieman alle 19 prosenttia noin 4,5 miljardiin euroon. Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan arvo oli hyvin lähellä edellisen vuoden tasoa. Kokonaisuudessaan teollisuuden investointien arvioitiin kasvaneen vuonna 2017 noin 11 prosenttia.

Kuluvana vuonna kiinteiden investointien odotetaan kääntyvän laskuun. Niiden arvo laskisi yli kahdeksan prosenttia eli vähän yli 4,1 miljardiin euroon. T&k-toiminta kasvaisi noin neljä prosenttia reiluun 2,9 miljardiin euroon. Yhteenlaskettu investointisumma supistuisi vajaalla neljällä prosentilla vähän yli 7,0 miljardiin euroon.

Tehdasteollisuuden ja energia-alan yhteenlasketut kiinteät investoinnit olivat vuonna 2016 Tilastokeskuksen tietojen mukaan noin 6,2 miljardia euroa. EK:n investointitiedustelun mukaan energia-alan investoinnit olisivat kasvaneet vuonna 2017 mutta kääntyisivät laskuun vuonna 2018.

Teollisuuden investoinnit ja investointisuunnitelmat vuosina 2016–2018, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit

	2016	2017	2018	16–17 %	17–18 %
Kiinteät investoinnit	3 801	4 507	4 121	18,6	-8,6
Tutkimus- ja kehitykseen	2 807	2 818	2 928	0,4	3,9
Yhteensä	6 608	7 325	7 049	10,9	-3,8

Teollisuuden investoinnit toimialoittain

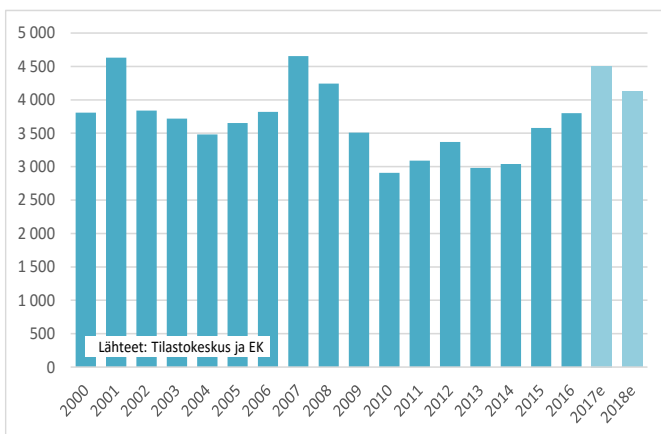
Teknologioteollisuus

Alan kiinteät investoinnit olivat vuonna 2016 Tilastokeskuksen mukaan 1 560 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna selvästi. Kasvun odotetaan jatkuvan myös tänä vuonna ja investointien arvon odotetaan olevan noin 2,2 miljardia euroa.

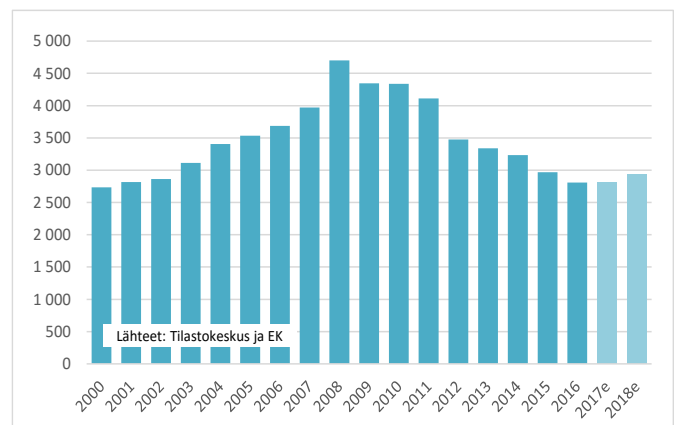
Teknologioteollisuuden alatoimialoista *metallien jalostuksen* investoinnit kasvoivat viime vuonna voimakkaasti ja kasvun odotetaan jatkuvan myös kuluvana vuonna. Metallinjalostusyritysten tämän vuoden investointiarvio on noin 440 miljoonaa.

Kone- ja metallituoteteollisuuden investoinnit olivat toissa vuonna 786 miljoonaa euroa. Tiedustelun ennakkotiedon mukaan ne kasvoivat viime vuonna selvästi, eli noin 980 miljoonaan euroon. Tänä vuonna kasvu jatkuisi, ja investointien arvo kohoaisi noin 1,1 miljardiin euroon.

Teollisuuden kiinteät investoinnit Suomessa 2000–2018 Miljoonaa euroa

Teollisuuden t&k-menot Suomessa 2000–2018 Miljoonaa euroa

Teollisuuden investoinnit 2016–2018

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden kiinteiden investointien arvo oli toissa vuonna 564 miljoonaa euroa. Vuonna 2017 investointien arvioitiin kasvaneen lievästi ja kuluvana vuonna kasvun odotetaan yhä hieman kiihtyvän. Investointien arvoksi arvioidaan tänä vuonna noin 640 miljoonaa euroa.

Kemianteollisuus

Vuonna 2016 toimialan kotimaisten investointien arvo oli 638 miljoonaa euroa. EK:n investointitiedustelun mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna voimakkaasti ja niiden arvo oli noin 920 miljoonaa euroa. Vuonna 2018 investointien kuitenkin odotetaan kääntyvän laskuun ja niiden arvo olisi noin 680 miljoonaa euroa.

Metsäteollisuus

Kansantalouden tilinpidon mukaan vuonna 2016 metsäteollisuuden kiinteät investoinnit olivat 831 miljoonaa euroa. Viime vuonna investoinnit kasvoivat hienoisesti ja niiden arvo oli hieman alle 850 miljoonaa euroa. Investointitiedustelun mukaan tänä vuonna investoinnit supistuisivat selvästi ja investointiodotus kuluvalla vuodelle olisi 420 miljoonaa euroa.

Elintarviketeollisuus

Toimialan kiinteiden investointien arvo oli Tilastokeskuksen mukaan toissa vuonna 450 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investointisumma väheni viime vuonna hieman ja investointien arvo oli noin 430 miljoonaa. Tänä vuonna investointien arvon odotetaan olevan noin 330 miljoonaa euroa.

Rakennustuoteteollisuus

Tilastokeskuksen mukaan rakennustuoteteollisuuden investoinnit olivat 160 miljoonaa euroa vuonna 2016. Viime vuonna investoinnit kasvoivat voimakkaasti ja niiden arvoksi arvioitiin hieman alle 250 miljoonaa euroa. Kasvun odotetaan jatkuvan hieman maltillisempänä myös tänä vuonna ja investointien arvioidaan nousevan noin 280 miljoonan euron tasolle.

Teva-teollisuus

Tekstiili- ja vaatetusteollisuuden kiinteät investoinnit olivat toissa vuonna 31 miljoonaa euroa. Tiedustelun ennakkotiedon mukaan investoinnit lisääntyivät viime vuonna selvästi. Vahva kasvu näyttäisi EK:n investointitiedustelun mukaan jatkuvan myös vuonna 2018 ja investoinnit kasvaisivat runsaaseen 60 miljoonaan euroon.

Painaminen

Toimialan investoinnit Suomeen olivat toissa vuonna 63 miljoonaa euroa. EK:n tiedustelun mukaan investoinnit pysyisivät hyvin lähellä tätä tasoa myös vuosina 2017 ja 2018.

Energiahuolto

Vuonna 2016 energiahuollon kiinteät investoinnit olivat noin 2,4 miljardia euroa. Vuonna 2017 investointien arvioitiin kasvaneen noin 2,7 miljardiin euroon. Tänä vuonna investointien arvioidaan supistuvan noin 2,5 miljardin euron tasolle.

Teollisuuden kiinteät investoinnit ja investointisuunnitelmat vuosina 2016–2018, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit

	2016	2017	2018	16–17 %	17–18 %
Elintarviketeollisuus	450	431	329	-4,2	-23,6
Teva-teollisuus	31	43	61	39,8	40,9
Metsäteollisuus	831	848	420	2,0	-50,4
Painaminen	63	62	63	-1,9	1,5
Kemianteollisuus	638	920	680	44,2	-26,1
Rakennustuoteteollisuus	160	245	278	53,4	13,4
Teknoliateollisuus	1 560	1 878	2 205	20,4	17,4
- metallien jalostus	210	320	436	52,3	36,4
- kone- ja metallituoteteollisuus	786	980	1 106	24,7	12,8
- elektroniikka- ja sähköteollisuus	564	578	663	2,5	14,6
Tehdasteollisuus	3 801	4 507	4 121	18,6	-8,6
Energiahuolto	2 375	2 658	2 499	11,9	-6,0
Tehdasteollisuus ja energiahuolto yhteensä	6 176	7 165	6 619	16,0	-7,6

Teollisuuden investoinnit 2016–2018

Investointiaste laskee hieman

Investointiaste eli kiinteiden investointien suhde jalostusarvoon nousi vuonna 2017 hieman edelliseen vuoteen nähden. Se oli ennakkotietojen mukaan noin 13 % tehdasteollisuuden jalostusarvosta. Vuonna 2018 investointiasteen odotetaan olevan hieman alle 12 %. Mikäli investointeihin lasketaan mukaan myös t&k-toiminta, investointiaste on noin 20 %.

Suomen teollisuuden investointiaste on kiinteissä investoinneissa hieman Länsi-Euroopan keskiarvon alapuolella.

Parhaat odotukset keskisuurilla yrityksillä

EK:n investointitiedustelun ennakkotiedon mukaan investoinnit kasvoivat vuonna 2017 kautta linjan kaiken kokoisissa yrityksissä. Eniten kasvua oli suurten yritysten investoinneissa. Myös pienten, alle 50 henkeä työllistävi- en yritysten investoinnit kasvoivat selvästi.

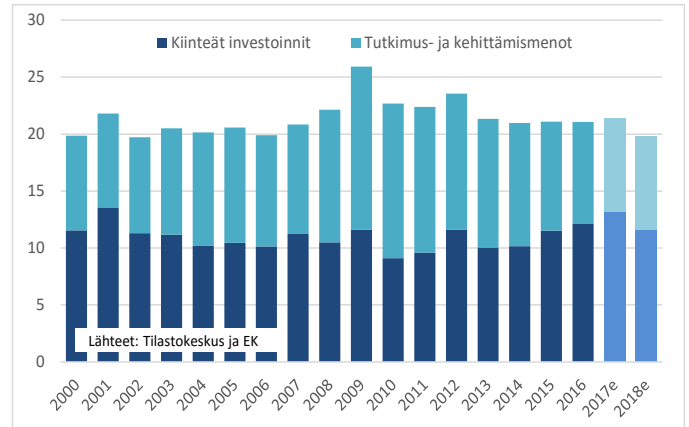
Kuluvana vuonna investointien ennakoitaan kasvavan 250–499 henkeä työllistävässä yrityksissä. Muissa kokoluokissa investoinnit kääntyisivät laskuun.

Valtaosa tehdasteollisuuden investoinneista tehdään suurissa yrityksissä. Tilastokeskuksen mukaan yli 500 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit olivat vuonna 2016 noin 53 prosenttia koko teollisuuden investoinneista.

Pienet ja keskisuuret yritykset

Tiedustelun mukaan pienten, alle 50 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit kasvoivat viime vuonna mutta kuluvana vuonna niiden arvioidaan kääntyvän laskuun. Pienten yritysten investointien arvo oli vuonna 2016 Tilastokeskuksen tietojen mukaan 616 miljoonaa euroa.

Teollisuuden investointiaste Investoinnit suhteessa arvonlisäykseen, %

Keskisuurissa, 50–249 henkeä työllistävässä yrityksissä investointien arvo oli 720 miljoonaa euroa vuonna 2016. Viime vuonna investoinnit kasvoivat jonkin verran ja tänä vuonna odotetaan olevan hyvin lähellä viime vuotista tasoa.

Suuret yritykset

Vuonna 2016 kiinteiden investointien arvo oli 250–499 henkeä työllistävässä yrityksissä 447 miljoonaa euroa. Viime vuonna investoinnit kasvoivat tässä kokoluokassa jonkin verran ja tänä vuonna kasvun odotetaan kiihtyvän voimakkaasti.

Vähintään 500 henkeä työllistävässä yrityksissä investointien arvo oli vuonna 2016 noin 2,0 miljardia euroa. Vuonna 2017 investoinnit kasvoivat selvästi mutta kuluvana vuonna niiden ennakoitaan supistuvan.

Teollisuuden kiinteät investoinnit suuruusluokittain vuosina 2016–2018 milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit henkilökunnan määrän mukaan jaoteltuna

	2016	2017	2018	16–17 %	17–18 %
Alle 50	618	697	614	12,8	-11,9
50–249	720	790	771	9,8	-2,4
250–499	447	480	728	7,6	51,5
Vähintään 500	2 017	2 540	2 008	25,9	-21,0
Tehdasteollisuus	3 801	4 507	4 121	18,6	-8,6

Investointien tarkoitus vuonna 2018

Yli kolmanneksella investoinneista kasvatetaan kapasiteettia

Yleisin teollisuuden kiinteiden investointien tarkoitus on kuluvana vuonna kapasiteetin kasvattaminen. Tiedustelun mukaan 38 prosenttia tälle vuodelle suunnitelluista tehdasteollisuuden kiinteistä investoinneista on kapasiteettia kasvattavia.

Laajennusinvestointien määrä korreloi pitkälti vahvan suhdannetilanteen kanssa. Kapasiteetin lisääminen on ollut tiedustelun mukaan tärkein investointien tarkoitus jo useana vuonna peräkkäin.

Vanhaa kapasiteettia korvaavia investointeja ennustetaan olevan 33 prosenttia tämän vuoden investoinneista.

Rationalisointi-investointien osuus kaikista kiinteistä investoinneista on kuluvana vuonna 19 prosenttia, ja lopuilla kymmenellä prosentilla investoinneista arvioidaan olevan muita tavoitteita kuin edellä mainitut (esim. ympäristönäkökohdat).

Toimialoitain tarkasteltuna investointien tavoitteissa on havaittavissa jonkin verran eroja. Tuotantokapasiteetin lisäys on tärkein tavoite teknologia-, rakennustuote- ja kemianteollisuudessa.

Investointeihin vaikuttavat tekijät vuonna 2018

Euroopan komission suhdannetiedustelujärjestelmään kuuluvissa investointikyselyissä kartoitetaan myös investointeihin vaikuttavia tekijöitä.

Teollisuuden investointipäätöksiin vaikuttavista tekijöistä tärkeimmäksi arvioidaan kuluvana vuonna tekniset tekijät. Toiseksi tärkeimmäksi arvioidaan kysyntä.

Teknisten tekijöiden merkitys investointeihin vahvistui edelliseen vuoteen nähden. Muiden tekijöiden osalta muutokset edellisiin vuosiin nähden olivat kohtalaisen pieniä.

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät 2018 Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
Kysyntä	20	70	9	1	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	12	60	26	2	0	0
Tekniset tekijät	34	55	10	0	0	1
Muut tekijät	1	37	50	2	0	10

Kiinteiden investointien tarkoitus 2018. Investoinnit jaoteltuina käyttötarkoituksen mukaan (%)

	Kapasiteetin korvaaminen	Kapasiteetin lisääminen	Rationalisointi	Muu tarkoitus
Elintarviketeollisuus	43	36	14	7
Teva-teollisuus	1	4	8	87
Metsäteollisuus	38	35	24	3
Painaminen	78	22	0	0
Kemianteollisuus	31	32	20	17
Rakennustuoteteollisuus	33	40	20	7
Teknoliateollisuus	29	46	17	8
– metallien jalostus	44	41	14	1
– kone- ja metallituoteteollisuus	29	46	15	10
– elektroniikka- ja sähköteollisuus	15	52	22	12
Tehdasteollisuus	33	38	19	10
Energiahuolto	41	35	3	21

Miten investointitiedustelu tehdään?

Yleistä

Tämä investointitiedustelu on osa EU:n harmonisoitua suhdannetiedustelujärjestelmää. Tiedustelussa esitettävät kysymykset ovat valtaosin Euroopan komission laatimia.

Investointitiedustelu tehdään kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Tämän julkaisun taustana oleva investointitiedustelu tehtiin loka-joulukuussa 2017.

Vastaajajoukko

Syksyn 2017 tiedustelussa kysyttiin yritysten toteutuneita investointeja vuodelta 2016 sekä investointisuunnitelmia vuosille 2017 ja 2018. Tiedustelu osoitettiin pääsääntöisesti EK:n suhdannetiedustelun otokseen kuuluville yrityksille.

Tiedusteluun vastasi 307 tehdasteollisuuden yritystä. Tiedusteluun vastanneiden yritysten yhteenlaskettu liikevaihto Suomessa oli vuonna 2016 noin 62 miljardia euroa. Vastaajayritykset työllistivät Suomessa noin 133 000 työntekijää. Tiedusteluun osallistuvien yritysten investoinnit kattavat noin kaksi kolmasosaa tehdasteollisuuden kaikista investoinneista.

Tässä julkaisussa kyselyn tulokset on korotettu vastamaan Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon mukaisia tehdasteollisuuden kiinteitä investointeja. Perusvuotena on käytetty Tilastokeskuksen ilmoittamia lukuja vuodelta 2016. Tehdasteollisuuden lisäksi tiedusteluun kuuluu energiantuotannon yrityksiä.

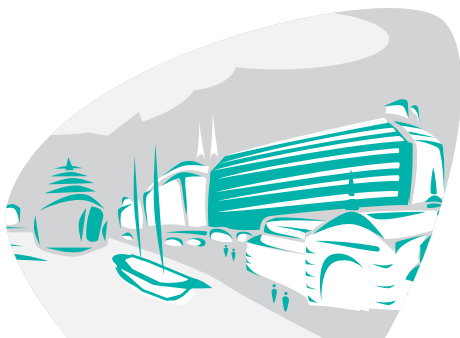
Investointikäsitteet

Kiinteisiin investointeihin ei tässä tiedustelussa lueta tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa. Tältä osin investointikäsite poikkeaa uudistetusta kansantalouden tilinpidosta, jossa T&K-toiminta lasketaan investointeihin. Esimerkkejä kiinteistä investoinneista ovat uudet talonrakennukset, maa- ja vesirakennukset, koneet, laitteet ja kuljetusvälineet sekä myös ns. aineettomat investoinnit (esim. tietokoneohjelmistot). Tässä, syksyllä tehdyssä tiedustelussa tarkastellaan kiinteiden investointien lisäksi yleisluonteisesti tutkimus- ja tuotekehitystoimintaa. Tutkimustoiminnan kehitystä seurataan tarkemmin keväisin tehtävällä tiedustelulla.

Kysely ei koske tavanomaista kunnossapitoa, käytössä olleiden pääomatarvikkeiden ostoa tai myyntiä, ei myöskään leasing-hankintoja. Käyttöomaisuuden myyntituloja ei ole otettu myöskään huomioon investointimenoja laskettaessa. Kutakin vuotta koskevat luvut on ilmoitettu asianomaisen vuoden toteutuneiden tai arvioitujen hintojen mukaisina eli käyvin hinnoin.

Investointitiedustelun vastaajat toimialoittain

	Lukumäärä	Liikevaihto	Henkilöstö
Elintarviketeollisuus	34	4 528	11 516
Teva-teollisuus	11	351	2 122
Metsäteollisuus	22	20 236	29 586
Painaminen	7	113	606
Kemianteollisuus	40	7 760	17 687
Rakennustuoteteollisuus	22	1 311	4 735
Teknolohgiateollisuus	161	27 006	63 549
Koko tehdasteollisuus	307	62 141	132 720

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

www.ek.fi

Lisätietoja:

Johtava ekonomisti

Penna Urrila

Puh. 040 570 7860

etunimi.sukunimi@ek.fi

